

Enquête

DOE MIJ MAAR EEN BOS

Denkend aan de natuur ziet de Nederlander bomen staan, blijkt uit een peiling in opdracht van de Volkskrant. De hei is uit; venen en moerassen worden niet eens genoemd. We kiezen nieuwe natuur boven huizen of industrie, maar willen daarvoor liever niet betalen.

Van onze verslaggever Jeroen Trommelen

NATUUR in Nederland is een bos dichtbij huis waar we liefst met de fiets naar toe gaan, maar ook graag met de auto. Vergeleken met dit bos scoren heide, duinen, rivieren en meren en het kleinschalige boerenland voor de Nederlander laag als natuurfavoriet. Betalen voor de natuur vinden we onzin, totdat we met de auto gaan. De bereidheid parkeergeld te betalen bij een natuurgebied, is vier keer groter dan voor entreegeld voor het gebied zelf.

Eenvormig en gratis: het ideaalbeeld van de natuur dat oprijst uit een enquête die de Volkskrant door onderzoeksbureau Team Vier liet uitvoeren onder een representatieve groep van ruim duizend Nederlanders, stemt niet vrolijk voor beleidsmakers, politici en ecologen. Hun moeizame poging een breed spectrum aan natuurlijke landschappen te bewaren of nieuwe natuur te laten ontstaan, botst op de gemiddelde voorkeur van de gemiddelde Nederlander.

Stel, vroegen we, dat op vier kilometer afstand van uw woning als bij toverslag een compleet nieuw natuurgebied kan worden geschapen, ongeacht de vraag of dat kan. Wat zou dat moeten zijn? Een bos, antwoordt 52 procent - en daar blijft het bij. Andere uitgesproken favorieten zijn er niet.

Het rivieren- en merengebied eindigt met 18 procent op de tweede plaats en de duinen met 14 procent op de derde. De heide, ooit vrijwel synoniem voor de Nederlandse natuur, is nog licht favoriet bij 65-plussers (18 procent) maar scoort met 8 procent slecht bij gemiddeld Nederland. Sommige typen natuur, zoals veengebieden of moerassen, worden zelfs door geen enkele Nederlander genoemd als favoriet natuurgebied. Terwijl die natuurtypen behoren tot het oernederlandse landschap en fraaie recreatieve natuurgebieden opleveren zoals de Oostvaardersplassen. Volgens veel ecologen is de natuur op deze plekken oneindig veel interessanter dan in de biologisch saaie maar sterk beboste Veluwe.

Een vergelijkbare kloof gaapt tussen de natuurwaarde van het kleinschalig boerenland en de beoordeling daarvan door de Nederlander. Kleine weilanden, akkerranden en weidevogels behoorden voor natuurpionier Jac P. Thijssse tot de mooiste uitingen van de Nederlandse natuur.

Voor hedendaagse boeren is agrarisch natuurbeheer een aantrekkelijke bedrijfsvorm waarin ze voor de bescherming van vogels en planten worden betaald. Bovendien is dat agrarisch natuurbeheer een hoeksteen van de Ecologische Hoofdstructuur EHS; het netwerk van natuurgebieden dat in 2018 in Nederland moet zijn gerealiseerd. Maar slechts 4,6 procent van de Nederlanders rekent het kleinschalig cultuurlandschap tot zijn favoriete natuurgebied, en voor 70 procent heeft dat boerenlandschap zelfs niets met natuur te maken. Thijssse draait zich om in zijn graf.

Natuur is een schaars goed. Op de kaart bestaat 11 procent van het Nederlandse landoppervlak uit natuurlijke terreinen en bos, maar voor velen liggen die groene hectares op een moeilijk bereikbare plaats. Zijn we bereid voor een nabij, nieuw, geheel naar wens ingericht natuurgebied een toegangsprijs te betalen?

Nee, zegt tachtig procent. Natuur moet vrij toegankelijk zijn. Bij de minderheid van twintig procent die wel wil betalen, zijn hoog opgeleide en bovenmodaal betaalde Nederlanders oververtegenwoordigd. Gemiddeld kiezen ook zij echter in meerderheid voor gratis natuur.

Dat wordt extra interessant wanneer we vragen hoe Nederlanders dat nieuwe natuurgebied denken te bereiken. De vier kilometer uit onze peiling zouden massaal met de fiets worden overbrugd (70 procent). Maar mogelijk speelt hier de neiging mee sociaal gewenst te antwoorden. Een onwaarschijnlijk groot aandeel (12 procent) zegt te gaan lopen hoewel dat bijna één uur heen en één uur terug zou kosten.

Bij 17 procent is de auto favoriet. Een kwart van deze autorijders bestaat uit mensen van tussen de 25 tot 34 jaar oud. Autorijders zijn gewend te betalen voor schaarse ruimte; natuurgebruikers zijn dat niet. Van de autorijders uit onze peiling die níét voor het natuurgebied willen betalen, zegt tachtig procent géén moeite te hebben met een parkeertarief van 2,50 euro om de auto aan de rand van die natuur te kunnen achterlaten. Kennelijk komt de opvatting dat de natuur gratis hoort te zijn niet voort uit zuinigheid.

De uitkomst van de peiling suggereert een zekere onverschilligheid ten opzichte van natuur die voor velen een consumptieartikel lijkt te zijn geworden. Groene ruimte moet er zijn, maar hoge eisen worden er niet aan gesteld.

Mede om deze veronderstelling te toetsen, was er een slotvraag. Stel, vroegen we, dat een boer aan de rand van uw gemeente ermee ophoudt en de grond een nieuwe bestemming moet krijgen. Welke bestemming moet die grond krijgen? Woningbouw voor woningzoekenden uit de gemeente? Een industrieterrein om werkgelegenheid te scheppen? Of een nieuw natuurgebied om beter te kunnen recreëren?

Een nieuw natuurgebied, zegt 65 procent. Woningbouw, antwoordt 32 procent. Industrie, sputtert 3 procent. De sterkste voorkeur voor de natuur is te vinden onder de 35 tot 64-jarigen; de bevolkingsgroep die doorgaans al woont en werkt. Onder degenen die kiezen voor woningbouw is de leeftijdsgroep 15 tot 24 jaar sterk oververtegenwoordigd. Kennelijk hebben zij nog iets te wensen. Ook 65-plussers kiezen trouwens vaker dan gemiddeld voor woningen ten koste van nieuwe natuur, die ze vaak toch niet meer zullen bezoeken. Bovendien kennen ze die andere (woon)schaarste nog, van vroeger.